

نیازسنجی دوره عالی بهداشت عمومی با گرایش مدیریت و اصلاحات نظام سلامت ویژه دانشجویان استعداد درخشان

اطهر امید*، مهسا قارزی، نیکو یمانی، محمدرضا رضایتمند، پژمان عقدک، آزیتا رستمی، مژگان اکبرزاده

چکیده

مقدمه: دوره MPH در نظام سلامت ایران به عنوان دوره تربیت مدیران (بالقوه و بالفعل) شناخته شده است. هدف اصلی دوره گواهی عالی بهداشت عمومی (Master of Public Health)، تربیت دانشجویان در جنبه‌های تحلیلی و مهارت‌های مدیریتی مورد نیاز برای ایجاد مدیران بالینی در هر دو زمینه پزشکی و سلامت عمومی است. این مطالعه با هدف نیازسنجی دوره پودمانی MPH مدیریت جهت راه اندازی دوره برای دانشجویان استعداد درخشان رشته پزشکی عمومی در دانشگاه علوم پزشکی اصفهان انجام پذیرفت.

روش‌ها: در این مطالعه نیازسنجی که به روش دلفی تعدیل شده انجام پذیرفت. در ابتدا مرور کتابخانه‌ای در خصوص دوره‌های MPH در دانشگاه‌های ایران (همدان، شیراز، شهید بهشتی) و جهان (آریزونا، میامی) انجام شد. نتایج مرور متون در جلسه گروه متمرکز جمع‌بندی شد و در قالب یک پرسشنامه طراحی گردید. پرسشنامه در بین 25 نفر از پزشکان عمومی توزیع شد و نتایج با آمارهای توصیفی (فراوانی) تحلیل شد.

نتایج: مرور کتابخانه‌ای سرفصل‌های دوره در دانشگاه‌های داخل و خارج در قالب یک جدول توصیف گردید و با تشکیل 3 جلسه گروه متمرکز پرسشنامه‌ای طراحی شد. نتایج توزیع پرسشنامه در بین 25 نفر پزشک عمومی و تحلیل داده‌های آن عبارت بود از: مدیریت سوانح و بلایا، مدیریت بحران، بهداشت مادران، کودکان، سالمندان، تغذیه و اعتیاد، تعیین گره‌های اجتماعی سلامت، مدیریت سلامت در جامعه، جمعیت و سالمندی، آموزش بهداشت و ارتقای سلامت، آموزش بهداشت محیط، بهداشت مدارس، بهداشت حرفه‌ای، آمار و روش تحقیق.

نتیجه‌گیری: نتایج نشان داد که همه سرفصل‌های تعیین شده به جز پایان‌نامه از نظر بیش از 70 درصد نمونه‌ها از اهمیت بسیار بالا و بالایی برخوردار هستند.

واژه‌های کلیدی: نیازسنجی، دوره عالی بهداشت عمومی، دانشجوی استعداد درخشان

مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی / آذر 1399؛ 20(36): 310 تا 317

* نویسنده مسؤؤل: دکتر اطهر امید (استادیار)، گروه آموزش پزشکی، مرکز تحقیقات آموزش علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران.
athar.omid@gmail.com
دکتر مهسا قارزی، پزشک، مدیریت مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران. (mahsagharzi@gmail.com)؛ دکتر نیکو یمانی (دانشیار)، گروه آموزش پزشکی، مرکز تحقیقات آموزش علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران. (nikoo.yamani@gmail.com)؛ دکتر محمدرضا رضایتمند (استادیار)، گروه مدیریت خدمات بهداشتی درمانی، دانشکده مدیریت اطلاع رسانی پزشکی،

دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران. (rezayatmand@gmail.com)؛ دکتر پژمان عقدک، دانشجوی دکتری آموزش پزشکی، مرکز تحقیقات مدیریت و اقتصاد سلامت، مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی اثرگذار بر سلامت، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران. (aghdak@yahoo.com)؛ آزیتا رستمی، کارشناس ارشد برنامه‌ریزی آموزشی، مدیریت مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران. (azita.rostami@edc.mui.ac.ir)؛ مژگان اکبرزاده، دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت امور فرهنگی، مدیریت مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران. (akbarzadeh.mojgan23@gmail.com)

مقدمه

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، مسئولیت تأمین و حفظ سلامت جامعه را بر عهده دارد. تربیت نیروی انسانی لازم برای این امر در دانشگاه‌های علوم پزشکی صورت می‌گیرد. پزشکان گروهی از این نیروی انسانی هستند که در مقاطع پزشکی عمومی، تخصصی و فوق تخصصی در دانشکده‌های پزشکی آموزش می‌بینند. پزشکی، حرفه‌ای جهت خدمات رسانی به جامعه است و پاسخ‌گویی به نیازهای جامعه رکنی اساسی در آموزش پزشکی است. برای رسیدن به این هدف لازم است نیازهای جامعه در تدوین برنامه درسی آموزش پزشکی مورد توجه قرارگیرد؛ ضرورت توجه به این نکته در مقطع پزشکی عمومی به این دلیل که فارغ‌التحصیلان آن بیش‌ترین مواجهه را با بیماران سطح جامعه دارند، بیش از سایر مقاطع مطرح می‌شود. این در حالی است که در سال‌های اخیر نگرانی‌های مبنی بر این موضوع وجود دارد که پزشکان آمادگی مواجهه با انتظارات جامعه را ندارند (1 تا 3).

پزشک خانواده مسئولیت دارد خدمات سلامت را در محدوده بسته‌ای تعریف شده (بسته خدمت)، بدون تبعیض سنی، جنسی، ویژگی‌های اقتصادی اجتماعی و ریسک بیماری در اختیار فرد، خانواده، جمعیت و جامعه‌ی تحت پوشش خود قرار دهد. پزشک خانواده در صورت لزوم باید برای حفظ و ارتقای سلامت، از ارجاع فرد به سطوح بالاتر استفاده کند، ولی مسئولیت پیگیری تداوم خدمات با او خواهد بود. پزشک خانواده مسوول اداره کردن تیم سلامت است. افراد تحت پوشش پزشک خانواده برای دریافت خدمات بهداشتی و درمانی به او مراجعه می‌کنند و هرکس مایل نباشد از طریق وی وارد سیستم دریافت خدمات شود، موظف است تمام هزینه‌های درمانی را شخصاً پرداخت نماید. پزشک خانواده، بیمار را در سیستم ارجاع قرار می‌دهد و او را از بدو ورود به سیستم تا پایان

درمان و مراقبت‌های پس از درمان تحت نظر خود دارد. اصول حاکم بر اجرای این طرح ملی بهره‌گیری از نظام ارجاع است (4). اما متأسفانه در طی دوره پزشکی عمومی کم‌تر به این توانمندی پرداخته می‌شود و به عنوان یکی از نیازهای آموزشی این دانش‌آموختگان مطرح است (5 و 6). تربیت مدیران آگاه و توانمند برای اداره نظام‌های سلامت کشور همواره یک اولویت و ضرورت بوده است. نظام‌های سلامت همواره نیازمند مدیرانی هستند که درک عمیقی از سلامت عمومی و راهبردهای ارتقای آن داشته باشند. این مدیران با اداره و رهبری مطلوب موجبات بهبود سلامت جمعیت تحت پوشش، افزایش رضایت و حفظ حرمت استفاده‌کنندگان، استفاده بهینه از منابع و نیروی انسانی، توزیع عادلانه خدمات و رفاه و آسایش معقول کارکنان و ارائه‌کنندگان خدمات سلامت را فراهم می‌سازند. دانشگاه‌های بزرگی همچون هاروارد نیز برگزار می‌گردد (7). در کشور ما به صورت رسمی در 6 دانشگاه علوم پزشکی تهران، شهید بهشتی، ایران، همدان، کرمان و قزوین نیز برگزار می‌گردد. در این دانشگاه‌ها این دوره با گرایش‌هایی مانند بهداشت عمومی، بهداشت روان، مدیریت بحران، مدیریت و اصلاحات در نظام سلامت، سلامت سالمندان و مدیریت پیشگیری و کنترل بیماری‌ها برگزار می‌گردد. همچنین بعضی دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی مانند مرکز تحقیقات سیاست‌گذاری سلامت نیز اقدام به برگزاری بعضی گرایش‌های خاص با شرایط ویژه دوره‌های MPH می‌کنند.

در همین راستا و در جهت توانمندسازی دانشجویان استعداد درخشان، در سال 1396 مجوز تحصیل هم‌زمان این دانشجویان در دوره MPH توسط وزارت بهداشت و درمان صادر شد. مدرک MD-MPH، یک مدرک ادغام شده پزشکی و سلامت عمومی است. دانشجویان پزشکی در این برنامه می‌توانند حین تحصیل در رشته پزشکی، مدرک MPH (master public health) را نیز دریافت

دانشگاه‌های دنیا انجام شد دانشگاه‌های میامی و آریزونا در حال برگزاری این دوره بودند و برنامه درسی آنها قابل استخراج بود. جهت این جستجو از سایت‌های این دانشگاه‌ها استفاده گردید و برنامه این دوره از سایت این دانشگاه‌ها استخراج شد.

پس از جمع‌آوری برنامه‌های این دانشگاه‌ها، نتایج آن به صورت توصیفی جمع‌بندی شد و در قالب یک جدول در جلسه گروه متمرکز ارائه شد. برای جلسات گروه متمرکز مشارکت‌کنندگان به صورت هدف‌مند انتخاب شدند و افرادی که در خصوص طراحی دوره MPH متخصص بودند (رشته آموزش پزشکی، مدیریت و بهداشت) و تمایل به همکاری داشتند دعوت شدند. در این جلسات اساتید از دانشکده مدیریت، دانشکده بهداشت، متخصصین برنامه‌ریزی درسی، نماینده دانشجویان استعداد درخشان و فارغ‌التحصیلان دوره MPH شرکت کردند (6 نفر). زمان و مکان جلسات گروه متمرکز با مشارکت‌کنندگان توافق شد و از مشارکت‌کنندگان در پژوهش رضایت‌نامه آگاهانه اخذ گردید و اختیار خروج از مطالعه در صورت عدم تمایل جهت شرکت در مطالعه داده شد. ابتدای جلسه پس از توضیح هدف پژوهش، در مورد هدف ارائه این دوره بحث و تبادل نظر شد و براساس وظایفی که از یک پزشک عمومی پس از فراغت تحصیل در جایگاه مدیریتی در سیستم‌های بهداشتی و درمانی قرار خواهد گرفت، اهداف و سرفصل‌های دوره MPH که از مرور متون استخراج شده بود مورد بررسی و بازنگری قرار گرفت. این جلسات به مدت 2 ساعت طول کشید و پس از 3 جلسه به دلیل اشباع داده‌ها جلسات متوقف شد.

پس از این مرحله، اهداف و سرفصل‌های تهیه شده در قالب یک پرسشنامه طراحی گردید. قابل ذکر است در مطالعات دلفی روایی ابزار تعیین نمی‌شود چون از خود متخصصین موارد استخراج شده است. 24 آیتم این پرسشنامه، شامل سرفصل‌های تهیه شده در مرحله قبل بود. این پرسشنامه در اختیار 25 نفر از پزشکان عمومی با نمونه‌گیری در

این برنامه ادغام شده، پزشکان را برای رویارویی مؤثر و خلاقانه با محیط در معرض تغییر طبابت و مراقبت سلامت آماده می‌کند. از جمله اهداف دیگر این برنامه تربیت مدیران نظام سلامت در سطوح مختلف نظام است. در راستای طراحی این دوره اولین سؤالی که وجود داشت تعیین نیازهای آموزشی گروه هدف در خصوص دوره مدنظر بود. نیازسنجی آموزشی اطلاعات لازم در خصوص نیازهای آموزشی صریح و ضمنی مخاطبان دوره فراهم می‌نماید (8). هنگامی که محتوای غیرضروری در برنامه درسی وجود داشته باشد یا واحدهای درسی متناسب با محتوای مورد لزوم برای آموزش تعیین نشده باشد، قطعاً خستگی و دلزدگی در فراگیر ایجاد نموده، وی را از فراگیری مطالب مهم و اساسی که نیاز به زمان و تمرکز بیشتری دارد، باز خواهد داشت (9). لذا با توجه لزوم آموزش توانمندی مدیریت نظام ارائه خدمات سلامت به پزشکان و باتوجه به تأکید بسته‌های تحول و نوآوری در آموزش علوم پزشکی بر پاسخ‌گویی به نیازهای جامعه این مطالعه با هدف نیازسنجی دوره پودمانی MPH مدیریت جهت راه‌اندازی دوره برای دانشجویان استعداد درخشان رشته پزشکی عمومی در دانشگاه علوم پزشکی اصفهان انجام پذیرفت.

روش‌ها

این مطالعه یک پژوهش نیازسنجی بود که به روش دلفی تعدیل شده انجام پذیرفت. در ابتدا مرور کتابخانه‌ای در خصوص دوره MPH در دانشگاه‌های ایران و جهان انجام شد. در مرحله جستجو برنامه درسی و کوریکولوم‌های آموزشی این دوره در دانشگاه‌های داخل و خارج کشور که در حال ارائه دوره MPH مدیریت بودند استخراج شد. با توجه به این که در دانشگاه‌های ایران، در زمان جستجو فقط دانشگاه تهران، شهید بهشتی، شیراز و همدان در حال برگزاری این دوره برای دانشجویان استعداد درخشان بودند انتخاب شد. در جستجویی که در سایت‌های

دوره توصیف شد.

سپس نتایج مرحله قبل در جلسات گروه متمرکز ارائه گردید در این جلسات دو نفر هیأت علمی گروه مدیریت، یک نفر هیأت علمی دانشکده بهداشت، یک نفر فارغ التحصیل دوره MPH و دو نفر از دانشجویان استعداد درخشان و دو نفر متخصص برنامه ریزی درسی حضور داشتند. در طی این جلسات براساس مقایسه دروس ارائه شده توسط دانشگاه‌ها و اهداف برگزاری این دوره سرفصل‌های کلی تهیه گردید. سرفصل‌های کلی شامل اپیدمیولوژی مقدماتی و تخصصی، آمار و روش تحقیق، کاربردهای تخصصی رایانه، بهداشت حرفه‌ای، بهداشت مدارس، آمایش بهداشت محیط، نظام سلامت ایران و جهان، مدیریت اجرای مقررات بهداشتی بین‌المللی میزان پاسخ‌دهی 72 درصد بود. میانگین سن افراد شرکت کننده 37 سال و 99٪ شرکت‌کنندگان مؤنث با میانگین سابقه کار 11/25 سال و همگی با وضعیت استخدامی رسمی بودند. نتایج این مرحله در جدول شماره 1 به نمایش گذاشته شده است. همان‌طور که مشاهده می‌شود همه سرفصل‌های تعیین شده به جز پایان‌نامه از نظر بیش از 70 درصد نمونه‌ها از اهمیت بسیار بالا و بالایی برخوردار بود. اپیدمیولوژی مقدماتی و اپیدمیولوژی تخصصی (100٪)، مدیریت سلامت در جامعه (96٪)، مدیریت خدمات بهداشتی درمانی پیشرفته (96٪) و کاربرد تخصصی رایانه (96٪) بیش‌ترین فراوانی و پایان‌نامه با (65/2٪) کم‌ترین فراوانی را داشتند.

هدف‌مند و در دسترس شاغل به عنوان پزشک خانواده در مراکز درمانی که از فارغ‌التحصیلان رشته MPH بودند از طریق ایمیل قرار گرفت. ایمیل این پزشکان از معاونت بهداشتی دریافت گردید. در راهنمای پرسشنامه از پزشکان خواسته شد که اهمیت هر یک از این سرفصل‌ها را بر حسب ضرورت آن، از اهمیت بسیار بالا تا اهمیت بسیار کم مشخص کنند (نمره 5 به مواردی که اهمیت بسیار بالا داشته و نمره 1 به مواردی که اهمیت بسیار کمی داشته تعلق گرفت). دریافت پرسشنامه‌ها پس از سه بار ارسال یادآوری به نمونه‌ها متوقف گردید. در این مطالعه سعی شد اصل امانت داری در ترجمه و نوشتن متون علمی و انتشار یافته‌ها رعایت شود.

پس از جمع‌آوری پرسشنامه‌ها نتایج در نرم‌افزار SPSS- (IBM, Armonk, NY, USA) 23 وارد شد و نتایج با آمارهای توصیفی (فراوانی) تحلیل شد.

نتایج

در این قسمت نتایج در قالب مراحل انجام کار ارائه می‌شود. در گام اول مرور کتابخانه‌ای انجام شد برنامه درسی و کوریکولوم‌های آموزشی این دوره در دانشگاه‌های داخل و خارج کشور، همدان، شیراز، شهید بهشتی، تهران، آریزونا و میامی که در حال ارائه این دوره بودند استخراج شد. نتایج این مرحله در قالب سرفصل‌های

جدول 1: فراوانی اهمیت سرفصل‌های دوره MPH از نظر پزشکان شرکت کننده در مطالعه

اهمیت بسیار کم	اهمیت کمی	اهمیت نظری	اهمیت بالایی	اهمیت بسیار
0٪	0٪	0٪	12٪	88٪
0٪	4٪	4٪	12٪	80٪
0٪	0٪	4٪	40٪	56٪
0٪	8٪	20٪	48٪	24٪

اپیدمیولوژی مقدماتی و اپیدمیولوژی تخصصی (بیماری‌های خاص، واگیر، غیر واگیر، تغذیه و اصلاح سبک زندگی)

آمار و روش تحقیق کیفی و کمی مقدماتی و پیشرفته

کاربردهای تخصصی رایانه

بهداشت حرفه‌ای، بهداشت مدارس، بهداشت سفر

4%	12%	12%	40%	32%	آمایش بهداشت محیط (دفع پسماند پزشکی)
0%	4%	4%	32%	60%	IHR (International Health Regulations)
0%	0%	16%	28%	56%	نظام سلامت ایران و جهان سازمان و مدیریت خدمات بهداشتی درمانی در ایران انواع نظام‌های سلامت پزشک خانواده
0%	4%	0%	32%	64%	مدیریت سلامت در جامعه
0%	0%	4%	40%	56%	مدیریت خدمات بهداشتی درمانی پیشرفته
4%	0%	8%	40%	44%	اقتصاد سلامت و بیمه و تعرفه‌های نظام‌های پرداختی
0%	4%	8%	32%	56%	حاکمیت بالینی، سیاست‌گذاری و اصلاحات نظام سلامت و راهبردهای ارتقا نظام سلامت
4%	8%	8%	40%	40%	جمعیت و سالمندی
4%	4%	8%	48%	36%	آموزش بهداشت و ارتقای سلامت
0%	20%	4%	44%	32%	مدیریت سوانح و بلایا و مدیریت بحران
0%	16%	12%	24%	48%	بهداشت مادران، کودکان، سالمندان، تغذیه، اعتیاد
0%	4%	24%	32%	40%	تعیین گره‌های اجتماعی سلامت (SDH social determinants of health)
0%	8%	12%	36%	40%	COMPOTENCY COURSE: Program planning Leadership Communication and informatics Presentation skills Systems thinking مبانی سازمان، رهبری سازمانی و رفتار سازمانی
0%	9/09	9/09	18/18	63/63	کار در عرصه
4/34	17/39	13/04	4/34	90/86	پایان‌نامه

بحث

این مطالعه با نیازسنجی دوره پودمانی MPH با گرایش مدیریت و اصلاحات نظام سلامت ویژه دانشجویان استعداد درخشان دکتری حرفه‌ای پزشکی در دانشگاه علوم پزشکی اصفهان با تکنیک دلفی تعدیل یافته انجام شد. براساس نتایج این مطالعه در ارائه دوره MPH مدیریت نظام سلامت باید به مواردی مانند مدیریت سوانح و بلایا، مدیریت بحران، بهداشت مادران، کودکان، سالمندان، تغذیه و اعتیاد، تعیین گره‌های اجتماعی سلامت، مدیریت سلامت در جامعه، جمعیت و سالمندی، آموزش بهداشت و ارتقای سلامت، آموزش بهداشت محیط، بهداشت مدارس، بهداشت حرفه‌ای، آمار و روش تحقیق مورد توجه قرار گیرد. به علاوه باید به طراحی دوره جهت کسب توانمندی‌هایی مانند رهبری، مهارت‌های ارتباطی و فناوری، مهارت ارائه، تفکر سیستمی، مبانی سازمان، رهبری سازمانی و رفتار سازمانی توجه شود. نتایج این مطالعه با نتایج مطالعات زیادی همخوانی دارد از جمله این مطالعات می‌توان به

موارد زیر اشاره کرد:

در مطالعه یمانی و همکاران نیز نتیجه‌گیری شده است که مسؤولان برنامه‌های بازآموزی و برنامه پزشک خانواده و نظام ارجاع باید طراحی و اجرای آموزش درمان اولیه و تدبیر فوریت‌ها را در راس فعالیت‌های خود قرار دهند و از کسب آمادگی پزشکان داوطلب این برنامه در زمینه این توانمندی‌ها اطمینان کسب کنند. در این مطالعه نشان داده شده است که کوریکولوم دوره پزشکی عمومی، پزشکان را برای ارائه خدمات سلامت در راستای بسته‌های خدمتی مورد نظر تربیت نمی‌کند. تأکید بر اهداف برنامه پزشک خانواده یعنی مدیریت و ارائه خدمات سلامت باید هم‌زمان با طراحی و اجرای آموزش بسته‌های خدمتی سلامت نیز انجام شود (3)

نتایج مطالعه‌ی نیازسنجی پزشکان خانواده که منصور شیرینی و همکاران در مراکز بهداشتی درمانی روستایی استان اصفهان در پنج حیطه سلامت انجام دادند، اولویت اول در حیطه سلامت روان: دارودرمانی در روانپزشکی،

است یکی از نیازهای ضروری پزشکان عمومی بعد از فراغت از تحصیل مدیریت نظام سلامت و کسب توانمندی در خصوص هدایت تیم ارائه خدمت به جمعیت تحت پوشش است. بنابراین ارائه دوره MPH می‌تواند در بهبود این توانمندی دانشجویان کمک کند. بنابراین امیدواریم با ارائه این دوره بتوانیم در جهت رفع این نیاز فارغ‌التحصیلان پزشکی کمک نماییم.

از نقاط قوت این مطالعه انجام مطالعه مروری گسترده برای استخراج نیازهای آموزشی در مرحله اول و سپس استفاده از نظرات پزشکان و اساتید در طراحی برنامه است. از نقاط ضعف این مطالعه حجم نمونه کم از پزشکان و انجام این مطالعه به صورت محدود در استان اصفهان است.

نتیجه‌گیری

براساس نتایج این مطالعه در ارائه دوره MPH مدیریت نظام سلامت باید مواردی مانند مدیریت سوانح و بلایا، مدیریت بحران، بهداشت مادران، کودکان، سالمندان، تغذیه و اعتیاد، تعیین گره‌های اجتماعی سلامت، مدیریت سلامت در جامعه، جمعیت و سالمندی، آموزش بهداشت و ارتقای سلامت، آموزش بهداشت محیط، بهداشت مدارس، بهداشت حرفه‌ای، آمار و روش تحقیق مورد توجه قرار گیرد. به علاوه باید به طراحی دوره جهت کسب توانمندی‌هایی مانند رهبری، مهارت‌های ارتباطی و فناوری، مهارت ارائه، تفکر سیستمی، مبانی سازمان، رهبری سازمانی و رفتار نیز توجه شود.

قدردانی

این پروژه با حمایت مالی مرکز ملی تحقیقات راهبردی آموزش پزشکی، تهران، ایران با شماره طرح 960204 انجام شده است.

در حیطه سلامت خانواده و جمعیت: عفونت مقاوم به درمان در زنان، در حیطه آموزش سلامت: اصول مشاوره، در حیطه سلامت دهان و دندان: آشنایی با کنترل رژیم غذایی برای سلامت دهان و دندان، در حیطه گسترش شبکه و بهورزی: مدیریت بحران و آشنایی با شرح وظایف بهورز است (6).

مدیری در مطالعه‌ای توصیفی مقطعی با عنوان "نیازسنجی آموزشی پزشکان عمومی شاغل در معاونت‌های بهداشت و درمان وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی از دیدگاه خود آنان" نشان داد که مدیریت شبکه، آموزش ارتقای سلامت و سلامت، جمعیت خانواده و مدارس، بهبود تغذیه، بهداشت حرفه‌ای، بهداشت محیط، سلامت دهان و دندان و سلامت روانی اجتماعی از اولویت بالایی برای آموزش برخوردار است؛ وی نتیجه‌گیری کرد که پزشکان در حیطه مدیریت شبکه و آموزش و ارتقای سلامت نیاز بیشتری برای آموزش احساس می‌کنند و پیشنهاد کرد که اهمیت و وزن حیطه آموزشی مطابق با استانداردها و معیارها مشخص شده و برنامه‌ریزی آموزش‌های ضمن خدمت و مداوم بر اساس نیازهای پزشکان و در راستای وظایف محوله طراحی گردد (10).

نتایج مطالعه رجب‌زاده با عنوان "نیازسنجی آموزشی پزشکان عمومی شاغل در دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی" نشان داد که حیطه مدیریت شبکه، حیطه آموزش و ارتقای سلامت، حیطه بیماری‌های واگیر و حیطه‌های درمان، بیماری‌های غیرواگیر، سلامت جمعیت، خانواده و مدارس، بهبود تغذیه، حیطه بهداشت حرفه‌ای، بهداشت محیط، سلامت دهان و دندان و سلامت روانی، اجتماعی از اولویت بالایی در آموزش پزشکان برخوردار است. وی با ارائه این نتایج به مسئولان مربوطه خصوصا واحد آموزش مداوم دانشگاه، پیشنهاد کرده است برنامه‌ریزی لازم جهت آموزش مناسب پزشکان بر اساس وظایف شغلی صورت گیرد (11).

همان‌طور که از نتایج این مطالعه و مطالعات مشابه واضح

منابع

1. Bazrafkan L, Nikseresht A, Bazargany A. [Need assessment of medical education's general objectives in basic sciences & physiopathology periods according to intern's views]. Iranian Journal of Medical Education. 2002; 2: 18.[Persian]
2. Omid A, Haghjuy Javanmard S, Eghbali B, Hoseini M. [General Practitioners and Patients' Disease in Isfahan: One Step toward Social Accountability]. Iranian Journal of Medical Education. 2012; 11 (9): 1376-1384.[Persian]
3. Yamani N, Omid A, Najimi A, Shahidi SH, Aghdak P, Heydary Sharif Abad S, et Al . [Common And Important Signs, Symptoms And Diseases That A General Practitioner Should Know: One Step Toward Socially Accountable Education]. Iranian Journal Of Medical Education. 2017; 17: 1-14.[Persian]
4. Tabriz University Of Medical Sciences. [Kolyat Barnameh Pezeshke Khanavadah va Bimeh Roostae]. Pezeshke Khanavadah Tahavoli no dar Salamat; 2020. [cited 2020 Nov 1]. available from: <https://fpqa.tbzmed.ac.ir/Page/9/-%D9%83%D9%84%D9%8A%D8%A7%D8%AA-%D8%A8%D8%B1%D9%86%D8%A7%D9%85%D9%87-%D9%BE%D8%B2%D8%B4%D9%83-%D8%AE%D8%A7%D9%86%D9%88%D8%A7%D8%AF%D9%87-%D9%88-%D8%A8%D9%8A%D9%85%D9%87-%D8%B1%D9%88%D8%B3%D8%AA%D8%A7%D9%8A%D9%8A-.html> [Persian]
5. Omid A, Yammani N, Heidari K, Mousavi T, Mousavi A. [Educational Needs of General Practitioners Who Enrolled as Family Physicians in National Family Medicine Program and Referral System] . Iranian Journal of Medical Education. 2013; 13 (6): 470-479.[Persian]
6. Shiri M, Asgari H, Talebi M, karamalian H, Rohani M, Narimani S. [Educational Needs Assessment of Family (General) Physicians Working in Rural Health Centers of Esfahan Districts in Five Domains]. Iranian Journal of Medical Education. 2011; 10(5): 726-734.[Persian]
7. School of Public Health, Iran University of Medical Sciences. [Master Public Health]; 2017. [cited 2020 Nov 1]. available from: <https://iums.ac.ir/page/25435/MPH>. [Persian]
8. Zareyan Jahromi A, Ahmadi F. [Learning Needs Assessment in Bachelor of Nursing: a Qualitative Research]. Iranian Journal of Medical Education. 2005; 5(2): 81-92.[Persian]
9. Rossett A. Training Needs Assessment: Educational Technology; 2006
10. Modirie Fazeleh K, Alavi Niya SM, Labaf Ghasemi R, Shams M. [Niyazsanjiye Amouzeshe Pezeshkane Omoomie Shaghel Dar Moavenathaye Behdasht O Darman O Amouzeshe Pezeshki Az Didgahe Khode Anan]. Teb O Tazkiyeh. 2012; 21(2): 40-44.[Persian]
11. Rajabzadeh R, Ganji R, Jabari N, Saadati H, Alavinia SM, Jalilvand MR, et al. [Training Needs Assessment For General Practitioners Engaged In North Khorasan University Of Medical Science]. Educational Development of Judishapur. 2017 ; 8 (3): 251-259.[Persian]

Master of public health(MPH) Modular Need Analysis Course with Management Orientation and Health System Reforms for the Talented Students

Athar Omid¹, Nikoo Yamani², Mohammad Reza Rezayatmand³, Azita Rostami⁴, Mojgan Akbarzadeh⁵, Mahsa Qarzi⁶

Abstract

Introduction: The Master of Public Health (MPH) course in the Iranian health system is known as the training course for managers. The MPH course, is mainly used to empower students in the managerial and analytical skills of the community health system. The this study endeavored to to analyze the needs of the MPH course to launch a course for talented general medical students at Isfahan University of Medical Sciences.

Methods: This need analysis study was conducted through the modified Delphi technique. Initially, the literature was reviewed. During the search phase, curricula of this course were extracted from national (Hamedan, Shiraz, Shahid Beheshti and Tehran) and international (Arizona and Miami) universities where the MPH management course is offered. The results of literatures review were summarized in the focus group session and developed as a questionnaire. The questionnaire was distributed among 25 general practitioners and the gathered data were analyzed through descriptive statistics (frequency).

Results: The results of the literature review were described and a questionnaire was developed by forming a three-focus-group session. The results of the distribution of the questionnaire among 25 general practitioners and the analysis of its data were like this: Disaster management, crisis management, maternal health, children, the elderly, nutrition and addiction, social determinants of health, community health management, population and aging, health education and health promotion, environmental health education, school health, occupational health and statistics and research methods

Conclusion: The results revealed that the selected topics except the dissertation are of importance for more than 70% of the samples.

Keywords: Needs Analysis, Master of public health, Talented Student

1. (✉) Assistant professor, Department of Medical Education, Medical Education Research Center, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran. Email: athar.omid@gmail.com
2. Department of Medical Education, Medical Education Development Center, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran. Email: mahsagarzi@gmail.com@gmail.com
3. Associate professor, Department of Medical Education, Medical Research Center, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran. Email: nikoo.yamani@gmail.com
4. Assistant professor, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran. Email: Rezayatmand@gmail.com
5. PhD Student, Medical Education Research Center, Isfahan University of Medical Sciences, Hezarjarib St. Isfahan, Iran. E-mail: aghdak@yahoo.com
6. MSc, Medical Education Research Center, Isfahan University of Medical Sciences, Hezarjarib St. Isfahan, Iran. E-mail: azita_rostami@edc.mui.ac.ir
7. MSc Student, Medical Education Research Center, Isfahan University of Medical Sciences, Hezarjarib St. Isfahan, Iran. E-mail: akbarzadeh.mojgan23@gmail.com